

Lek med verb och vattnets faser

Frysa och smälta. Koka och ånga. Flyta och sjunka. Förskolläraren Martin Larsson kombinerar naturvetenskapliga experiment med bokstavs-pussel och ordlekar kring verb.

1 Förberedelser

Dagen före har Martin fryst in plastbokstäver i muggar med vatten. Samma morgon har han också plockat fram hårtorken och kokat upp vatten så att det är varmt.

– Jag tänker mig att det här experimentet ska fungera som ett matprogram på tv, säger Martin. Där ser du aldrig någon stå och mäta upp 8 deciliter. Det är redan klart.

”Kallt och gott!” Theo smakar på isen.

Bokstäverna i plast får följa med under alla dagens vattenlekar.

Martins upplägg

1. **Introduktion.** Berätta bara helt kort för barnen vad de ska få prova på, men inte mer än så. Ta vara på deras nyfikenhet och lust genom att gå direkt till handling.
2. **Experimentera med både sinnen och ord.** Låt barnen känna, smaka, prata och fråga. Styr så lite som möjligt.
3. **Fråga försiktigt.** När tillfälle ges, ställ frågor om vad de tror händer och varför. Men rätta inte, och låt barnen leda processen så mycket det går.
4. **Var lyhörd efteråt.** Barnen kommer att prata om experimenten senare, i helt andra situationer. Fånga upp samtalen och frågorna och återkoppla tillsammans.

Martins kommentar:
– Man ska inte vara rädd för att använda de rätta naturvetenskapliga begreppen direkt, som att säga ånga och inte rök. För just den här gruppen är bokstäver väldigt intressanta just nu och de vill gärna ljuda olika ord. Det vill jag spinna vidare på, därav tanken att använda plastbokstäverna i den här undervisningen.

Martin Larsson
Förskollärare

Fredrika, Theo, Eleonora och Eylo är redo för dagens första experiment.

2

Genomförande

Dagens experiment handlar om vattnets olika faser. Fredrika, Theo, Eleonora och Eylo får själva gå till köket för att hämta ett femtontal muggar med is ur frysen.

– Isen ser ut som glas, säger Eleonora. Men varför har den sprickor?

Vi sätter oss på en matta inne på avdelningen. Med en hårtork får de smälta isen i muggarna över varsin tallrik.

Det kommer många frågor och funderingar

om is, kyla och temperaturer.

– Det är en bokstav inutil! utropar Eylo snart.

Theo får fram ett A. Han undrar om någon har bokstaven A i sitt namn.

– Jag har det, säger Eleonora. I slutet.

Sedan vill alla prova om det går snabbare att få fram bokstäverna med en hammare.

Vi flyttar till avdelningens kök, där en kast-rull med vatten står på spisen. Barnen känner försiktigt med händerna över ångan. De turas

En hårtork får isen att smälta fort.

om att hålla en spegel över kastrullen, upptäcker kondensen på glaset och provar att skriva bokstäver i vattendropparna.

Därefter är det hög tid att gå ut, men barnen vill inte sluta experimentera. Martin tar vara på deras nyfikenhet och fyller en balja med vatten.

– Ni kan hämta två saker var här på gården, säger han. En sak som ni tror flyter och en sak som ni tror sjunker.

Resultaten innehåller både bekräftelser och överraskningar.

Som avslutning får plastbokstäverna tävla i ett fartfyllt lopp längs vattenrännan.

Vad flyter, vad sjunker – och varför?

Vattenkranen skruvas på...

... bokstäverna gör sig redo...

... och sveper i full fart nerför vattenrännan.

3

Uppföljning

Några veckor senare berättar Martin att samtalet om vattnets faser levt vidare på förskolan.

– ”Kommer du ihåg när vi smälte isen?” ”Ja, kommer du ihåg när det kom vatten på spegeln?”. Det här fastnade helt klart hos barnen och föräldrarna har berättat att diskussionerna har fortsatt hemma. Vi har också återkopplat här på förskolan i helt andra situationer. När vi gått förbi en sjö vet de ungefär hur kallt eller varmt vattnet är, ”annars hade det blivit is eller ånga”. Häromdagen blev det tydligt för dem att molnen på himlen består av vatten, en tydlig parallell till ångan i kastrullen. Experimenten har också dokumenterats i förskolans lärarloggar, i nyhetsbrev och på bloggen.